

Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Bopz)

In de Wet Bopz staan de rechten van cliënten tijdens een onvrijwillige opname in een psychiatrische instelling, een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking, of een verpleeghuis voor dementerende ouderen. De Bopz geldt tot 1 januari 2020.

Voor wie geldt de Wet Bopz?

De Wet Bopz geldt voor:

- gedwongen opnamen en behandelingen in de psychiatrie;
- de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking;
- de psychogeriatric (ouderenzorg voor mensen met een psychogeriatric aandoening, zoals dementie).

Op 1 januari 2020 wordt de Wet Bopz vervangen door twee nieuwe wetten:

- De Wet verplichte ggz voor mensen met psychiatrische aandoeningen;
- De Wet zorg en dwang voor mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychogeriatric aandoening, zoals dementie.

Gedwongen opname of zorg: niet tenzij...

Dwang is alleen toegestaan voor 'het afwenden van gevaar' voor de personen zelf, voor anderen of voor hun omgeving. Alleen als dat gevaar niet op een andere manier is af te wenden, kan een persoon zonder zijn eigen toestemming worden opgenomen of behandeld. Denk hierbij aan bepaalde vrijheidsbeperkende maatregelen als afzondering op de eigen kamer, of dwangmedicatie.

Voor mensen met een verstandelijke beperking of psychogeriatric aandoening geldt een eigen gevaar criterium, namelijk of de cliënt zichzelf buiten de zorginstelling kan handhaven of niet.

Behandelplan of zorgplan

Als mensen gedwongen zijn opgenomen in een instelling, stelt de wet een behandelplan verplicht. Binnen De Trans heet dit een individueel ondersteuningsplan (IOP). De betrokkene moet zelf instemmen met dit behandel- of zorgplan. Kan hij dat niet, dan kan de partner, ouder, broer of zus, of wettelijke vertegenwoordiger namens hem instemmen.

Klachtrecht in de Wet Bopz

De Wet Bopz bevat speciaal klachtrecht voor mensen die gedwongen zijn opgenomen. Zij (of hun naasten) kunnen onder meer een klacht indienen tegen:

- het wilsonbekwaam verklaren;
- het toepassen van dwangbehandeling of van middelen of maatregelen;
- het niet uitvoeren van een behandelplan.

Daarnaast geldt voor hen de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg. Zie ook de klachtenprocedure op onze website: www.detrans.nl.

Toeziicht door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

De Inspectie handhaaft de kwaliteit van zorg, onder meer door controles op de toepassing van dwang.

Instellingen met een Bopz-aanmerking

Dwang op grond van de Bopz is alleen mogelijk in instellingen die daarvoor zijn aangewezen door het ministerie van VWS. Die instellingen hebben een Bopz-aanmerking. Ook De Trans heeft zo'n Bopz-aanmerking voor een aantal woningen in Nootgedacht, Vlagtwedde en Emmen.